

Sygn. akt IV CSK 137/17

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa R.P.
przeciwko I.E.P.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w L.
o unieważnienie małżeństwa,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza kwotę 180,- (sto osiemdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu
kosztów pozwanej od powoda, w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 października 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda R.P. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 11 grudnia 2015 r., którym oddalone zostało powództwo o unieważnienie małżeństwa zawartego pomiędzy powodem a pozwaną I.E.P. ze względu na niedopatrzenie się przez Sąd spełnienia przesłanek określonych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym – dalej jako k.r.o. (zwłaszcza w art. 12 § 1 w związku z art. 17), umożliwiających unieważnienie małżeństwa. Stanowisko to podzielił Sąd drugiej instancji, uważając

za nieuzasadniony również ten zarzut apelacji powoda, który dotyczył oceny złej wiary powoda (art. 20 § 2 k.r.o.).

W skardze kasacyjnej powód zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 § 1 zdanie pierwsze k.r.o. przez błędną wykładnię, w tym przez niepełną i nietrafną ocenę zagrożenia choroby pozwanej dla zdrowia potomstwa i dla małżeństwa oraz art. 12 § 1 zdanie drugie k.r.o. przez jego niezastosowanie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wydanie orzeczenia o unieważnieniu małżeństwa powoda z pozwaną wraz z zasądzeniem kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę pozwana wniosła o odmówienie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wskazał we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. wykładni art. 12 § 1 k.r.o. odnośnie do tego, czy w procesie o unieważnienie małżeństwa sąd bada i ustala przesłanki określone w art. 12 § 1 zdanie drugie k.r.o., to znaczy, czy sąd w tym postępowaniu może ex post dokonać sanowania małżeństwa zawartego przez osobę chorą psychicznie, zatem wbrew zakazowi określonemu w art. 12 § 1 zdanie pierwsze k.r.o. oraz, czy art. 12 § 1 zdanie drugie k.r.o. jako statuujący wyjątek od zasady - zakazu zawierania małżeństwa przez m.in. osobę chorą psychicznie może być interpretowany rozszerzająco w tym sensie, że unieważnienie małżeństwa z powodu choroby psychicznej jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy choroba ta zagraża małżeństwu lub potomstwu.

Mimo obszernego sformułowania zagadnienia prawnego, wywołującego - zdaniem skarżącego - rozbieżności w orzecznictwie, ze wskazaniem tego orzecznictwa, nie występuje potrzeba wykładni przepisów prawa w zakresie wskazanym przez skarżącego i w rezultacie rozważania po raz kolejny

nasuwających się skarżącemu wątpliwości prawnych. Zakres oceny sądu w sprawach o unieważnienie małżeństwa z powodu choroby psychicznej jednego z małżonków został wystarczająco i wyraźnie określony w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności chodzi o uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 9 maja 2002 r., III CZP 7/02 (OSNC 2003, nr 1, poz. 1), w której zostały wyjaśnione kwestie interpretacyjne dotyczące wykładni art. 12 § 1 k.r.o. To prawda, że przed wydaniem tej uchwały występowały rozbieżności w orzecznictwie, na co zwraca uwagę skarżący, przywołując szereg takich rozbieżnych orzeczeń. Jednakże nawet w uzasadnieniu podstaw skargi oraz we wniosku o jej przyjęcie nie znajdują się przykłady z orzecznictwa, które wyrażałyby inny pogląd niż zaprezentowany w powołanej uchwale Sądu Najwyższego.

Przyjętemu powszechnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisku prawnemu dotyczącemu podnoszonej w skardze kwestii odpowiada sposób wykładni art. 12 § 1 k.r.o. dokonany przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku. To sprawia, że wbrew pogładowi zaprezentowanemu przez pełnomocnika powoda nie są spełnione, znane i utrwalone w orzecznictwie i doktrynie przesłanki wymagane do przyjęcia skargi kasacyjnej, określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Podobnie nie są spełnione przesłanki oczywistości skargi, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący podnosi je w związku z pierwszą podstawą wniosku i zarzutem podniesionym w pkt 2c merytorycznych podstaw skargi. Jeśli jednak nie jest zasadne wskazanie na przesłanki skargi określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to przez sposób uzasadnienia przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tym bardziej nie ma uzasadnienia jej przyjęcie ze względu na oczywiste uzasadnienie.

W tym stanie rzeczy należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 2 i art. 398²¹ k.p.c.